

یادداشت

سیدعلی تدین صدوقی؛ روزنامه‌نگار

نقد میهن پرستی افراطی

نگاهی به نمایش خدای جهنم نوشته سام شیارذ و به کارگردانی سیاوش جامع

«خدای دوزخ» آخرین نمایشنامه سام شیارذ -برنده جایزه پولیتزر- است. این اثر که طنز سیاه و تراجدی را در پس زمینه خود دارد به نوعی هجوآمیز هم جلوه می‌کند. شیارذ نویسنده‌ای مردمی بود که به او لقب نویسنده قشر تنگدست یا اقشار پایین جامعه را نیز داده‌اند. او در

نمایشنامه‌هایش به نقد سیاست‌های آمریکا، رویای آمریکایی، گلوبالیست‌ها، میهن پرستی افراطی، دمکراسی آمریکایی، ازهم‌پاشیدگی خانواده‌ها و روابط بین افراد و... پرداخته که خدای جهنم نیز از این قاعده مستثنی نیست. «خدای جهنم» در نقد میهن پرستی افراطی که پس از وقایع ۱۱ سپتامبر پدید آمدنوشته شده و تأثیر نامطلوب این سیاست را در خلال زندگی یک زوج دامدار روایت می‌کند.

«فرانک» و «اما» زوجی آرام و محترم هستند که بی‌هیچ فرزندی در مرزهای در ایالت ویسکانسین آمریکا زندگی می‌کنند. شغل آنها پرورش گاو است و روزگارشان در زمستان سرد و پرپی برفی همچنان خاصی می‌گذرد تا اینکه دوست قدیمی مرد، مهمانشان می‌شود. «هینز» مردی دانشمند است که در پروژه‌های علمی ویژه و خاص با دولت همکاری می‌کند. ورود او به خانه فرانک و اما به آغاز ماجراهایی در خانه میزبان می‌انجامد که هر لحظه نگران‌کننده‌تر و ترسناک‌تر می‌شوند. در این نمایش تقابل سنت و مدرنیته و از بین رفتن و تغییر شکل دادن فرهنگ و آداب و سنن خانوادگی، اجتماعی و کاری توسط سیاست‌های دولت در راستای اهداف سیاسی، نظامی و علمی صاحبان قدرت، پول، سرمایه و... مطرح شده است.

اینکه دیگر حتی شیوه‌های سنتی کشاورزی و دامداری و کسبوکار توسط شرکتهای بزرگ که همه چیز را مال خود کرده‌اند و کسبوکارهای کوچک را به نابودی کشانده‌اند از بین می‌رود و همه مجبورند که برای کار تل‌ها و تراست‌ها و صاحبان قدرت و سرمایه کار کنند، مانند روایتی که همه چیزش تحت کنترل آنهاست حتی احساسات شخصی اش. شیارذ در این نمایشنامه به جنگ سرد می‌پردازد؛ جنگی که بهانه حفظ آمریکا، دمکراسی، رویای آمریکایی و پیشرفت و دفاع از همه آنچه آمریکا سراپا است. این جنگ سرد به خانواده‌ها و روابط افراد نیز سرایت کرده است. اما و فرانک بچه‌ای ندارند و زندگی شان یکنواخت و سرد است. فرانک عاشق گوساله‌هایش است و اما نیز سسرگرم کارهای خانه و محافظت از حریم خود یعنی خانه و زن بودنش. در واقع سردی حاکم بر روابط فردی و اجتماعی و ترس از بروز احساسات و غرایز طبیعی موضوعی است که در متن مطرح می‌شود. گویی انسان‌ها دیگر نمی‌توانند به راحتی خود را بروز دهند. نوعی ترس و پنهان کاری در ابراز احساسات و روابط فردی و اجتماعی حاکم شده است و این به سیاست‌های دولت در زمینه‌های مختلف مانند جنگ‌ها، بمباران تبلیغاتی، میهن پرستی، رویای آمریکایی، دکتربین دهکده جهانی و حرکت به‌سوی پیشرفت همه‌جانبه با ایجاد ترس از دشمنان و تروریسم در بین اقشار جامعه بازمی‌گردد.

سیاوش جامع به‌عنوان کارگردان، هوشمندانه سعی کرده همه

این مسائل را در کارش بگنجانند؛ از سردی رابطه بین اما و فرانک و ترس از بروز عادی‌ترین احساسات و غرایز طبیعی انسان گرفته تا اضطراب و ترس هینز و فراتر دیکتاتورمانه ماموری که برای بردن هینز در قالب یک فروشنده دستفروش به منزل فرانک وامامی آید.

کارگردان سعی کرده حرکات و میزبان‌ها براساس شخصیت‌ها و موقعیت و فضای حاکم بر نمایش طرح‌ریزی شوند. فضای ساکت

و در جاهایی ساکن، سرد و ترس‌آوری که در سر تا سر متن شیارذ

حاکم است، در اجرا به شکل خوبی پیاده شده است و این دهشت

و ترس به تماشاگران منتقل می‌شود؛ دهشت و پنهان کاری ای

که حتی روابط خصوصی افراد را نیز تحت‌الشعاع قرار داده است.

لباس و صحنه براساس زمان و مکان نمایش طراحی شده‌اند و همه

اینها به اضافه طراحی نور در القای حس و فضای ترسناک مستتر

در نمایش که هر لحظه از شروع تا به انتهای بیشتر و بیشتر می‌شود

تأثیر بسزایی دارند. شاید بتوان گفت سکوت‌های دراماتیکی در

سر تا سر نمایش لازم است که باید مورد توجه خاص قرار گیرد.

این سکوت نه به‌معنای مکث یا سسکون بلکه در ریتم درونی و

بیرونی شخصیت‌ها، حس، میزان و حرکات باید به‌ظهور برسد تا

آن دهشت، ترس و روزمرگی را بهتر و ژرف‌تر القا کند. در این میان

شاید «اما» که نمونه احساس، زیبایی، لطافت، ظرافت و طبیعت

انسانی است به‌عنوان یک زن قربانی اصلی این سیاست و این

روای آمریکایی و این جنگ سرد باشد. در هر حال شاهد نمایشی

هوشمندانه و درخور بودیم که در ذهن مخاطب پرسش‌های

خاص خود را ایجاد می‌کند.

تلویزیون

چرا سریال‌های تلویزیون

دیگر خیابان‌ها را خلوت نمی‌کند؟

صفا آقاچانی، بازیگر پیشکسوت سینما و تلویزیون در پاسخ به این سؤال که چرا ما دیگر سریال‌های خیابان خلوت کنی مثل «زمانه» و «در دسرهای عظیم» نداریم، گفت: این کارها فیلمنامه‌ها، کارگردانان و بازیگرانی خوبی داشتند.

به‌خاطر همین است هنوز هم دیده می‌شوند و جذابیت دارند. اما نکته شما این بود که چرا «زمانه‌ها» را امروز نداریم؟ من می‌گویم باید به عقب برگردند و ببینند در گذشته چطور سریال‌سازی می‌کردند. باید بودجه خوب و اصولی اختصاص بدهند. یعنی کسانی که کار بلدند از تهیه‌کننده، نویسنده و کارگردان گرفته تا بازیگران باید درست انتخاب شوند و کنار هم قرار بگیرند تا کارهای خوبی ساخته شود و این به پخش برسد. آقاچانی در خصوص ۲ سریال «در دسرهای عظیم» و «زمانه» تأکید کرد: در این سریال‌ها ۲ کاراکتری را بازی کردم که هیچ‌کدام شبیه به خودم نبودند. اما به هر حال بازیگر یک جایی هم از شخصیت خودش وام می‌گیرد برای اینکه بتواند به شخصیت و کاراکتر سریال برسد.

فرهنگ

چ مثل چمران

نسل امروز بسیاری از شخصیت‌ها مانند چمران را فقط در آثار هنری و ادبی می‌تواند بشناسد

گزارش

فهمیه پناه‌آذر

روزنامه‌نگار

کرد. او سی‌ام خرداد ۱۳۶۰، یک‌ماه پس از پیروزی در ارتفاعات «الله‌اکبر»، در نشست فوق‌العاده شورای عالی دفاع در اهواز، از بی‌تحرکی و سکون نیروها انتقاد و پیشنهادهای نظامی خود و از جمله حمله برای آزادسازی بستان را ارائه کرد. چمران سی‌ویکم خرداد ۱۳۶۰ در دهلاویه و بر اثر اصابت ترکش خمپاره به شهادت رسید. بعد از زندگی و شخصیت این مبارز بزرگ تولید می‌کشید و خط، مشق می‌کرد. چمران پیش از شهادت برای تعلیم چریک‌های مبارز ایرانی و ایجاد پایگاه چریکی مستقل به لبنان سفر کرد و سلازمانی به نام «امل» را براساس اصول و مبانی اسلامی ایجاد

چمران به روایت همسرش

انتشارات روایت فتح در ۳مجموعه «میمه پنهان ماه»، «یادگاران» و «ز چشم‌ها» که به شهدا و خاطرانشان اختصاص دارد، به شهید چمران پرداخته. «چمران به روایت همسر شهید» نخستین کتاب از مجموعه کتاب‌های «میمه پنهان» است. در این اثر، غده چمران از دوست‌شدنش‌ها آغاز می‌کند؛ از غم جنگ‌های داخلی و... می‌گوید.

کتاب‌هایی برای نوجوانان

«دل‌میرا بلیم تنگ شده» نوشته‌محمدعلی جعفری دیگر کتاب منتشر شده درباره شهید چمران در سال‌های اخیر است که با استقبال مخاطبان روبه‌رو شده است. در این کتاب، بخش‌هایی از زندگی شهید «مصطفی چمران» در قالب داستان باهدف شناساندن بیشتر و بهتر شخصیت شهید چمران و آموزش میهن‌دوستی، آزادگی، تلاش و مجاهدت به نوجوانان و جوانان تدوین شده است. «کتاب چمران» هم از مجموعه کتاب‌های «یادگاران» تألیف رهی‌رسولی‌فر در ۱۱۲صفحه برای گروه‌سنی جوانان منتشر شده است.

رستاخیز پاوه

«رستاخیز پاوه» داستانی برگرفته از واقعیات غائله پاوه در مردادماه۱۳۵۸ است که به قلم محترم استکی از سوی نشر ستارگان درخشان منتشر شده و فضای شهر پاوه را در روزهای فرماندهی مدافعان شهر توسط شهیدد کتر مصطفی چمران به تصویر می‌کشد.

تکه‌های سنگین سرب

علاوه بر انتشار کتاب‌های متعدد درباره شهید چمران، صحنه تئاتر هم پذیرای نمایش‌هایی درباره چمران بوده است. یکی از شناخته‌شده‌ترین آنها اجرای «تکه‌های سنگین سرب» بود که در تالار اصلی تئاتر شهر روی صحنه رفت. ایوب آقاخانی، نویسنده‌گی کار را بر عهده داشت و این نمایش علاوه بر تهران در برخی شهرها هم توسط کارگردانان اجرا شد.

سال ۹۴ آقاخانی این نمایش را روی صحنه برد که در آن پیام دهکردی و عارفه لک بازی کردند. تلاش کارگردان در ارائه شخصیتی متفاوت از چمران یکی از نقاط قوت این نمایش بود و برخلاف آثاری که پیش از آن تصویری منفعل از شهید چمران ارائه کرده بودند، آقاخانی تلاش کرده بود تا در «تکه‌های سنگین سرب» چهره‌ای دراماتیک و قابل باور از او ارائه کند.

انیمیشن چمران و رهایی از بهشت

یکی از آثار قابل توجه انیمیشن «رهایی از بهشت» بود؛ انیمیشن «چمران» ساخته رضا میرکریمی با تکنیک موشن کمیک و با صدای پرویز پرستویی روایتی از زندگی شهید چمران است. انیمیشن «رهایی از بهشت» یکی دیگر از پویانمایی‌هایی است که به روایت زندگی شهید مصطفی چمران پرداخته است.

نقل قول خیر

به احترام سعید پورصمیمی

مسعود کرامتی، بازیگر نمایش «خوشدلان»؛ آقای پورصمیمی با من تماس گرفت و پیشنهاد کار را داد و من بدون اینکه بدانم متن چیست از آنجایی که با هم دوست هستیم و در عرصه بازیگری بزرگ ما و برایم قابل احترام است، پذیرفتم. بعد که متن را به من داد و آن را خواندم کمی ترسیدم زیرا تاکنون به شکل و شیوه اجرایی اکسپرسیونیستی که در شکل نمایش‌های ایرانی وجود دارد فکر نکرده بودم. واقعیت این است که تجربه خاصی برایم بود و برای خودم هم بشخصه تجربه خوبی است و امیدوارم مخاطب نیز این کار را دوست داشته باشد. / مهر

ساخت مستند

برای هشدار به مسئولان

محمدرضا امامقلی، تهیه‌کننده مستند «منفی ۱۴»: «منفی ۱۴» به واکاوی نقش‌نهادهای اجتماعی در حوزه مسئولیت آنان درباره کودکان کار و خیابانی می‌پردازد. در این مستند سعی کردیم قبل از هر چیز مسئله‌شناسی این موضوع را که همواره مورد بحث هم بوده است، بررسی کنیم و به این سؤال مهم پاسخ بدهیم؛ کودکان کار و خیابانی بر چه اساسی ایجاد شده‌اند و چه عواملی در رشد کمّی آنان نقش داشته است؟ / تسنیم

سریال

پاک نیت، بازیگر سریال دهنمکی شد

محمود پاک‌نیت در سریال تازه مسعود دهنمکی ایفای نقش می‌کند. «رستگاری» نام سریال تازه مسعود دهنمکی است که برای پخش در ایام ماه مبارک رمضان آماده نمایش خواهد شد. به گزارش تسنیم، در این سریال که بیش از ۲۰بازیگر صاحب‌نام ایفای نقش می‌کنند، محمود پاک‌نیت، بازیگر پیشکسوت نیز حضور دارد. چند روز قبل مختار سائقی، بازیگر سینما و تلویزیون رسماً اعلام کرد قرار است در این سریال نقش منفی داشته باشد و این سریال از ابتدای تیرماه کار تولید خود را آغاز می‌کند. داستان سریال آنچنان که پیش از این گفته شده بود، فضایی ماورایی دارد و یکی از گزینه‌های پخش در ایام ماه مبارک رمضان در پایان سال جاری است. فیلمنامه این سریال را حسن وارسته به نگارش در آورده است که در قالب ۳۰قسمت، سال گذشته تحویل تیم تولید شده است.

یاد

در گذشت خواننده پیشکسوت

نصرالله ناصح‌پور، خواننده پیشکسوت موسیقی سنتی که به‌دلیل عارضه مغزی در بیمارستان بستری شده بود شامگاه یکشنبه ۲۸ خردادماه در ۸۳سالگی درگذشت.

به گزارش روابط عمومی خانه موسیقی ایران، مراسم تشییع پیکر این خواننده پیشکسوت روز چهارشنبه، ۳۱ خردادماه، ساعت ۹:۳۰ دقیقه صبح از مقابل خانه هنرمندان ایران برگزار می‌شود و پیکر وی در قطعه هنرمندان بهشت زهرا به خاک سپرده خواهد شد. نصرالله ناصح‌پور در سال ۱۳۱۹ در اردبیل، به دنیا آمد و از همان دوران کودکی، در خانواده‌ای موسیقی‌شناس پرورش یافت. نصرالله ناصح‌پور، با عزیمت به تهران، بیش‌تر اوقات خود را مصروف فراگیری موسیقی سنتی ایران کرد و پس از آشنایی با استاد محمود کریمی، به هنرستان آزاد موسیقی ملی راه یافت و مشغول تحصیل شد. پس از تشکیل کلاس‌های مرکز حفظ و اشاعه موسیقی، از راهنمایی‌ها، آموزش و توصیه‌های ارزنده استاد نورعلی برومند بهره‌مند شد. وی از جلسات شناخت موسیقی و کلام و تلفیق شعر و موسیقی نیز بهره‌های فراوان جست و سپس برای فراگیری ردیف عالی موسیقی سنتی و آموزش تصنیف و ضرباهنگ مربوط به آن، به محضر استادان عبدالله دوامی راه پیدا کرد.

«عروسک» در راه اکران

و میزاسن‌های آن را استادانه توصیف کرده بود. با توجه به بازخوردهای مثبت فیلم «او»، یوسفی‌نژاد فیلم دومش را هم به زبان ترکی و با بازیگران تبریزی

جلیل اکبری صحت، تهیه‌کننده فیلم سینمایی «عروسک» در تدارک اکران این فیلم در نخستین سالگرد فقدان کارگردانش است. به گزارش ایسنا، «عروسک» دومین فیلم بلند زنده‌یاد اصغر یوسفی‌نژاد بود که ۲ سال قبل متقاضی شرکت در جشنواره فیلم فجر شد و با وجود اینکه برخی اعضای هیأت‌انتخاب این فیلم را پس‌نندیده بودند، مجوز نمایشش در این رویداد صادر نشد.

اصغر یوسفی‌نژاد متولد سال ۱۳۴۸ بود که سال‌ها به‌عنوان نویسنده و منتقد در سینما و نشریات معتبر سینمایی از جمله مجله «فیلم» فعالیت داشت و

اکران

سالگرد

فیلم

تعداد

صداوسیما

کرد که

یوسفی‌نژاد

را به زبان

برانگیخت

تبریز دانستند.

انجمن ملی

به‌عنوان

سینمایی از

فیلم